

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу
доц. Тетяна МІРОШНИЧЕНКО



2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Економіка України
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

галузь знань **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**

освітня програма **«Міжнародні відносини та регіональні студії»**

вид дисципліни **обов'язкова**

Факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

2024/ 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ 28 ” серпня 2024 року, протокол № 19

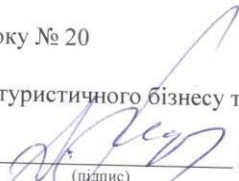
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Ірина ШАМАРА

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від “ 27 ” серпня 2024 року № 20

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства


(підпис) доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Гарантка освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»


(підпис) доц. Ганна ПАНАСЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “ 28 ” серпня 2024 року № 16

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу


(підпис) доц. Олена МИКОЛЕНКО

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

В.о. директора ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ



Робоча програма навчальної дисципліни

Економіка України

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

галузь знань **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**

освітня програма **«Міжнародні відносини та регіональні студії»**

вид дисципліни **обов'язкова**

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2024/ 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

“ 17 ” вересня 2024 року, протокол № 2

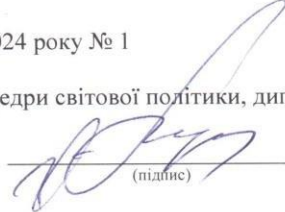
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу Ірина ШАМАРА

Програму схвалено на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

Протокол від “3” вересня 2024 року № 1

Завідувач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

 доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО
(підпис)

Програму погоджено з гаранткою освітньої програми Міжнародні відносини та регіональні студії» за першим (бакалаврським) рівнем

Гарантка освітньої програми Міжнародні відносини та регіональні студії» за першим (бакалаврським) рівнем

 доц. Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від “ 17 ” вересня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

 доц. Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Економіка України» складена відповідно до освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини та регіональні студії»
підготовки бакалавра
спеціальності 291 – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання дисципліни є: забезпечення студентів знаннями з питань сучасної системи країни, її структурної та територіальної організації, тенденціями та стратегією розвитку, місцем у міжнародному поділі праці.

1.2. Основним завданням вивчення дисципліни «Економіка України» є:

- формування наступних загальних компетентностей:

-

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- формування наступних спеціальних компетентностей:

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

1.3. Кількість кредитів 4.

1.4. Загальна кількість годин 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
Обов'язкова
Денна форма навчання
Рік підготовки
1-й
Семестр
1-й
Лекції
32 год.
Практичні, семінарські заняття
16 год.
Самостійна робота
72 год.
Індивідуальні завдання
-

1.6. Заплановані результати навчання:

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Передумови розвитку національної економічної системи

Тема 1. Економічна система держави як наукова категорія

Суб'єкти національної економіки, її найважливіші ознаки та моделі розвитку.
Найважливіші показники рівнів розвитку національної економіки.

Тема 2. Фактори виробництва

Сукупний ресурсний потенціал України.
Геополітичне розміщення України та оцінка її територіальних ресурсів.
Природні умови та ресурси (природно-ресурсний потенціал).

Тема 3. Населення та трудові ресурси

Чисельність та розселення населення, демографічна ситуація в Україні.
Трудові ресурси та зайнятість населення в Україні.
Національний склад України.

Тема 4. Національне господарство України

Територіальна структура народного господарства України.
Функціональна структура народного господарства України.
Галузева структура (сфери виробництва).

Розділ 2. Модернізація економіки та особливості її здійснення в Україні

Тема 5. Особливості розвитку національної туристичної індустрії

Сучасний туристичний ринок та його складові. Типи туристичних ринків.
Сутність економічної діяльності в галузі туризму. Туристичний комплекс України.
Стратегія розвитку туризму в Україні.

Тема 6. Інфраструктура як наукова категорія

Визначення та сутність інфраструктури.
Основні види інфраструктури.
Функції інфраструктури.
Інфраструктура як фактор економічного розвитку.
Тенденції розвитку інфраструктури в сучасних умовах.

Тема 7. Особливості регіонів та регіональної політики в Україні

Особливості регіонального поділу України.

Регіональний аналіз соціально-економічного розвитку України.

Основні проблеми регіонального розвитку.

Основні напрями регіональної політики України.

Тема 8. Сучасний стан фінансово-кредитної системи України

Державні фінанси України.

Фінанси підприємств та організацій, населення.

Фінансово-банківська система.

Перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України.

Тема 9. Інвестиції та інноваційна діяльність.

Інвестиційна політика України.

Науково-технічна та інноваційна політика України.

Проблеми та перспективи інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні.

Тема 10. Особливості формування зовнішньоекономічних зв'язків України

Державне регулювання ЗЕД в Україні.

Основні види ЗЕД України.

Структура та географія зовнішньоекономічних зв'язків України.

Перспективи розвитку ЗЕД України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Передумови розвитку національної економічної системи						
Тема 1. Економічна система держави як наукова категорія	10	2	2			6
Тема 2. Фактори виробництва	10	2	2			6
Тема 3. Населення та трудові ресурси	10	2	2			6
Тема 4. Національне господарство України	10	2	2			6
Разом за розділом 1	40	8	8			24
Розділ 2. Модернізація економіки та особливості її здійснення в Україні						
Тема 5. Особливості розвитку національної туристичної індустрії.	12	4	2			6
Тема 6. Інфраструктура як наукова категорія	12	4	2			6
Тема 7 Особливості регіонів та регіональної політики в Україні	14	4	1			9
Тема 8. Сучасний стан фінансово-кредитної системи України	14	4	1			9
Тема 9. Інвестиції та інноваційна діяльність	14	4	1			9
Тема 10. Особливості формування зовнішньоекономічних зв'язків України.	14	4	1			9
Разом за розділом 2	80	24	8			48
Усього годин	120	32	16			72

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічна система держави як наукова категорія.	2
2	Фактори виробництва.	2
3	Населення та трудові ресурси.	2
4	Національне господарство України.	2
5	Особливості розвитку національної туристичної індустрії.	2
6	Інфраструктура як наукова категорія.	2
7	Особливості регіонів та регіональної політики в Україні. Сучасний стан фінансово-кредитної системи України.	2
8	Інвестиції та інноваційна діяльність. Особливості формування зовнішньоекономічних зв'язків України.	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
		Денна форма навчання
1.	Найважливіші показники рівнів розвитку національної економіки. Геополітичне розміщення України. Природні умови та ресурси (природно-ресурсний потенціал) України. Підготовка до опитування та аналізу питань згідно плану.	6
2.	Фактори виробництва Сукупний ресурсний потенціал Природно-ресурсний потенціал Підготовка до опитування та аналізу питань згідно плану.	6
3.	Трудові ресурси та зайнятість населення в Україні. Національний состав України. Підготовка виступів з доповідями та презентаціями за вказаним планом	6

4.	Промисловість України. Сільськогосподарський комплекс України. Підготовка виступів з доповідями та презентаціями за вказаним планом.	6
5.	Сутність економічної діяльності в галузі туризму. Туристичний комплекс України. Стратегія розвитку туризму в Україні. Підготовка до опитування та аналізу питань згідно плану.	6
6.	Сільськогосподарський комплекс України Рослинництво Тваринництво Агропромисловий комплекс України Підготовка до опитування та аналізу питань згідно плану.	6
7.	Соціальна інфраструктура України та проблеми її розвитку. Регіональний аналіз соціально-економічного розвитку України. Підготовка виступів з доповідями та презентаціями за вказаним планом.	9
8.	Фінансово-банківська система. Перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України. Підготовка до опитування та аналізу питань згідно плану.	9
9	Науково-технічна та інноваційна політика України. Проблеми та перспективи інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні. Підготовка виступів з доповідями та презентаціями за вказаним планом.	9
10	Структура та географія зовнішньоекономічних зв'язків України. Перспективи розвитку ЗЕД України. Підготовка до опитування та аналізу питань згідно плану. Підготовка до поточного тестового контролю.	9
	Разом	72

6. Індивідуальні завдання

Планом не передбачено

7. Методи навчання

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи: лекції, опитування, тестування, конспектування навчальної літератури, виконання індивідуальних розгляд проблемних ситуацій, рішення ситуаційних задач, мозкова атака. Методи активного навчання використовуються для тренування та розвитку творчого мислення студентів, формування в них відповідних практичних умінь та навичок. Вони стимулюють і підвищують інтерес до занять, активізують та загострюють сприймання навчального матеріалу.

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
 - контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань в ході самостійної роботи студентів;
 - контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
 - контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та інші задачі;
 - контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;
 - контроль та оцінювання вмінь та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах.

Поточний контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати дорівнює 60.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікового завдання – 40 (залікове завдання містить 40 тестових питань, студент одержує 1 бал за кожну вірну відповідь).

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума контрольних оцінок та балів, отриманих за результатами поточного та

підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів підсумкового семестрового контролю складає 100.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залікову роботу в тестовій формі (залікове завдання містить 40 тестових питань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Економіка України» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=461>

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота											Раз ом	Залі к	Су ма
Розділ 1 – Розділ 2													
Те ма 1	Те ма 2	Те ма 3	Те ма 4	Те ма 5	Те ма 6	Т е м а 7	Т е м а 8	Т е м а 9	Т е м а 10	Т К			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	60	40	100

ТК – поточний тестовий контроль

Вивчення курсу – 60 балів (з них: активна робота на семінарських заняттях – максимально 50 балів; поточний тестовий контроль – максимально 10 балів).

Підсумковий контроль – 40 балів (залікове завдання містить 40 тестових питань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь).

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав не менше 20 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для дворівневої шкали оцінювання	
90-100	зараховано	
70-89		
50-69		
1-49	не зараховано	

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самотійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Доповнення виступу:

1 бал – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

0,5 бала отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

1 бал отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

0,5 бала отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається

10. Рекомендована література

Основна література

1. Бандура О.В. Циклічність як форма поєднання стабільності та нестабільності в економічному розвитку. Економіка і прогнозування. № 4. 2019. С. 7-23.
2. Заблоцький Б. Національна економіка: підручник .Львів, Новий світ. 2009. 582 с.
3. Національна економіка: навчальний посібник (у рисунках, схемах і таблицях) О. І. Котикова, О. А. Горобченко, Т. Г. Олійник, І. Г. Крилова, І. О. Мельник, О. А. Купчишина. Миколаїв: Іліон, 2020. 196 с.
4. Національна економіка: навч. посіб. кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А.

Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л.С. Шевченко. Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. 182 с.

5. Економіка України в дослідженнях і прогнозах: 20 років діяльності Інституту економіки та прогнозування НАН України: монографія відп. ред. акад. НАН України В.М. Геєць. НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". К., 2018. 568 с.

Допоміжна література

1. Кістерський Л.Л., Романенко О.А., Липова Т.В. Незбагненні шляхи Європи. Економіка України. № 1. 2020. С. 82-94.
2. Койбічук В.В., Безбах Т.І. Дослідження характеру та значимості впливу факторів ринку праці на інвестиційну привабливість країни. Економіка і прогнозування. №. 2. 2020. С. 80- 96.
3. Мульська О.П., Бараняк І.Є. Прогностична модель формування україно-німецької міграційної системи. Економіка і прогнозування. № 2. 2019. С. 120-137.
4. Олійник А. А. Національна валютна система в умовах глобалізації. Економічний простір. № 11. 2016. С. 27-38.
5. Олефір В.К. Досвід формування зон вільної торгівлі з Китаєм. Економіка і прогнозування. № 4. 2019. С. 131-151.
6. Осташко Т.О., Кобута І.В. Зміни у світовій торгівлі та торговельній політиці в умовах пандемії COVID-19: виклики і можливості для України. Економіка і прогнозування № 3 2020. С. 7-24.
7. Українська міграція в умовах глобальних і національних викликів ХХІ століття: наукове видання / наук. ред. У.Я. Садова. Львів, 2019. 110 с.
8. Шовкун І.А. Інвестиційний клімат як чинник промислового розвитку України. Економіка і прогнозування. № 4. 2019. С. 70-103.
9. Social and Solidarity Economy: The Ukrainian Choice ; [A. Filipenko (Ed.)] — Cambridge Scholars Publishing, 2017. 230 p. 19.
10. Grabbe H., Lehne S. Defending EU Values in Poland and Hungary // Carnegie Europe. — 2017. September 4, available at: carnegieeurope.eu/2017/09/04/defending-eu-values-in-polandand-hungary-pub-72988.
11. Competition, Innovation and Trade / Larry D Qiu. World Scientific Studies in International Economics, 2020. 392 p.
12. Witte G., Birnbaum M. In Eastern Europe, the EU faces a rebellion more threatening than Brexit 7/ Washington Post. 2018. April 5, available at: www.washmgtonpost.com/world/europe/in-eastern-europe-the-eu-faces-a-rebellion-morethreatening-than-brexith/2018/04/04/310a6d8e-2604-11e8-a227-fd2b009466bc_story.html.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернет, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. www.worldbank.org – офіційний сайт Світового Банку
2. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України
3. www.wto.org - офіційний сайт Світової організації торгівлі
4. www.un.org – офіційний сайт Організації об'єднаних націй (ООН)
5. http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm – офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні.
6. www.ukraine-eu.mfa.gov.ua — сайт співпраці України та ЄС
7. <http://www.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державного комітету статистики України
8. <http://www.me.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України
9. <http://www.nbuv.gov.ua/> – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
10. <https://www.khanacademy.org/economics-finance-domain/core-finance>
11. <https://www.khanacademy.org/partner-content/crash-course1/crash-course-world-history/nationalism-imperialism-globalization/v/crash-course-world-history-41>
12. <https://www.khanacademy.org/economics-finance-domain/core-finance/stock-and-bonds>
13. <https://www.khanacademy.org/economics-finance-domain/microeconomics/choices-opp-cost-tutorial/gains-from-trade-tutorial/v/comparative-advantage-specialization-and-gains-from-trade>
14. <https://www.udemy.com/international-trade-and-new-geographic-economy>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії обставин непоборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Економіка України» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=461>